

ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ І СИНТЕЗУ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В.О.КОСТЮК, канд. екон. наук, доц.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М.Бекетова*

Науково-технічний прогрес глибоко впливає на різні сфери управління. Будь-яка сфера докладання суспільної праці потребує управління, тобто може бути об'єктом управління. Система управління - це є упорядкована сукупність взаємопов'язаних елементів, які відрізняються функціональними цілями, діють автономно, але спрямовані на досягнення загальної мети шляхом планування, організації, мотивації і контролю за ресурсами. Система управління забезпечує умови, необхідні для реалізації поставлених цілей, при чому вирішальне місце в даному випадку належить економічним методам цілеспрямованої дії на об'єкт управління [1, с.7; 3, с.15]. Багатогранність і взаємозалежність діяльності підприємства визначають необхідність проведення відповідних економічних досліджень різноманітних господарських ситуацій для успішного і ефективного управління нею.

Цю роль в процесі управління виконують економічний аналіз і синтез. Аналіз (від грецького *analysis*) означає розкладання, розчленування досліджуваного явища на частини, окремі елементи. Метою такого розподілу є пізнання сутності даного явища і визначення ролі складових частин у досліджуваному явищі. Щодо економічного аналізу це означає, розкладання досліджуваних економічних категорій (узагальнюючих показників) на складові частини (первинні показники) з метою їхнього подальшого вивчення й узагальнення.

Аналіз економічних показників доповнюється іншим протилежним методом дослідження – синтезом. Синтез (від грецького *synthesis*) – означає з'єднання, складання раніше розділених складових частин досліджуваного явища в єдине ціле. Отже, після розбиття відповідного економічного показника на окремі складові частини і їхнього вивчення необхідно відновити його єдність, що досягається за допомогою економічного синтезу. Економічний синтез дозволяє з'єднати ці складові частини (первинні показники) в єдине ціле, чого не може забезпечити аналіз.

Це свідчить про те, що економічний аналіз і синтез органічно взаємозв'язані. Без економічного аналізу немає економічного синтезу

(узагальнень у вигляді висновків, пропозицій, рекомендацій, бізнес-планів, прогнозів, стратегій розвитку тощо). Особливого значення набувають економічний аналіз і синтез, як інструменти пізнання, у вивченні широкого кола питань в управлінській діяльності підприємства. Це обумовлено тим, що усі господарські процеси на підприємстві і в його окремих підрозділах спрямовуються керівництву для прийняття відповідних управлінських рішень, які не можна розглядати як довільну дію. Передумовою підготовки та прийняття управлінського рішення завжди є наявність проблеми, тобто визначення невідповідності між фактичним і бажаним станом діяльності підприємства, яке перешкоджає ефективному функціонуванню й розвитку даного об'єкта управління [2, с.11].

Для підготовки та прийняття ефективного управлінського рішення необхідно своєчасно отримати вичерпну достовірну інформацію про внутрішні і зовнішні умови діяльності досліджуваного об'єкта управління, яка повинна базуватися на точних розрахунках, на всебічному економічному аналізі і синтезі. Отже, економічний аналіз передбачає використання в управлінській діяльності підприємства економічного синтезу, і лише поєднуючи їх можна науково обґрунтувати відповідні рішення.

Узагальнення результатів економічного аналізу – синтез полягає в тому, що на основі аналізу, по-перше, виявляються основні фактори (причини), які вирішально вплинули на зміну результатів роботи підприємства і на яких треба зосередити головну увагу його керівництву; по-друге, відбирається то загальне, найхарактерніше в управлінській діяльності досліджуваного підприємства, що відображається у відповідних висновках, пропозиціях і рекомендаціях.

Виходячи з цього, можна стверджувати, що використання в управлінській діяльності підприємства тандема «економічний аналіз-синтез» є ваговим фактором підвищення рівня ефективності та якості його роботи. Роль його полягає в тому, що, по-перше, він лежить в основі складання бізнес-планів, прогнозів, виробничих програм, стратегій розвитку об'єктів управління; по-друге, виконує функцію дійового контролю за ходом їхнього виконання; по-третє, є ефективним засобом виявлення внутрішньовиробничих резервів подальшого покращення використання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів; по-четверте, здійснює важливу функцію в оперативному і стратегічному управлінні господарською діяльністю підприємства [1, с.7].

Разом з тим слід підкреслити, що термін «синтез», який широко використовується у багатьох галузях сучасної науки (фізиці, хімії, біології тощо), в економіці, на жаль, недооцінюється. А саме, словосполучення «економічний синтез», як самостійна економічна категорія, в спеціальній економічній літературі авторами навіть не згадується. Тому, узагальнюючи вищезазначене, пропонується при дослідженні і вирішенні різноманітних задач в управлінській діяльності підприємства, по-перше, використовувати нарівні з поняттям «економічний аналіз» термін «економічний синтез», як самостійну економічну категорію; по-друге, управлінські рішення мають базуватися на діалектичному тандемі «економічний аналіз-синтез», вони мають бути достатньо обґрунтовані і оптимальні, що є запорукою наукового управління виробництвом, забезпечуючи високий рівень його ефективності.

Список використаних джерел

1. Костюк В.О. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств міського господарства: підручник /В.О.Костюк; Харків. нац. ун-т міськ. гос-ва ім. О.М. Бекетова, - 2018. – 233с.
2. Економічний аналіз: навч. посібник /М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатюк; за ред. М.Г. Чумаченка. – Київ: КНЕУ, 2001. – 540с.
3. Економічний аналіз: навч. посібник /за ред. Ф.Ф. Бутиця. – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 680с.
4. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник / Г.В.Савицька. – Київ: Знання, 2004. – 654С.
5. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства: навч. посібник /Н.В. Тарасенко. – Київ: Алерта, 2003. -485с.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Є.Ю.ГНАТЧЕНКО, канд. екон. наук, доц. Т.В.ТИМОШЕНКО
*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М.Бекетова*

У зв'язку зі зростанням конкуренції на ринку та нестабільною ситуацією в країні підприємства повинні захищати свої права й інтереси від внутрішніх і зовнішніх загроз. В наш час великі й малі підприємства нехтують питанням фінансової безпеки, не розуміючи яку важливу роль вона відіграє в системі управління підприємства.